

VÕRU MUUSIKAKOOL SÜVAÕPPE VIIULI ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika süvaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse õppida süvendatult tundma muusikat – omandada muusikalist kirjaoskust, õppida eri ajastutel loodud muusikat mõistma ning seda vastavalt interpreteerima. Pillimängu õppimine avab parimad võimalused, et tungida muusika peenematesse nüanssidesse, arendades õppureid isikliku kogemuse põhjal nii füüsiliselt kui ka vaimselt. Antud õppekava annab teadmised ja oskused soovi korral jätkata muusikahariduse omandamist kesk- ja/või kõrgemal tasemel. Muusikaainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ja õpilase areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õpilased ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

Klassikalise muusika süvaõppes toimub:

- loomevõimete kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine muusikakultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine.

Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU JA TUNNIJAOTUSKAVA

Õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
viiul	1,5	1,5	1,5-2	1,5-2	1,5-2	1,5-2	1,5-2
solfedžo	2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu					1	1	1
koosmusitseerimine		1	1	1	2	2	2
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: VIIUL süva solisti (A) ja süva koossmängu (B) suund

Maht tundides:

Süvaõppe solisti suund (edaspidi A)- 2 akadeemilist kontakttundi nädalas, 70 tundi õppeaastas.

Süvaõppe koosmängu suund (edaspidi B) - 1,5 akadeemilist kontakttundi nädalas, 52 tundi õppeaastas.

- 35 min+ 35 min
- 45 min + 22,5 min
- 45 min (individuaalselt) + 45 min (kellegagi koos)

Õpetuse eesmärgid:

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Anda õpilastele ülevaade viiuli tehnilistest ja kunstilistest võimalustest, kujundada tehniline baas, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima viiulit kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm A-suund:**I tase**

2 õppeaastat. Vajadusel 1 lisaaasta.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

Pillimängu jaoks kõige loomulikuma ja optimaalsema asendi leidmine ja kinnistamine. Mõlema käe põhiliigutuste vabadus ja osavus. Muusikalise kuulmise arendamine. *Pizzicato* ja *arco* mäng, naturaal-flažoletid. Tutvumine *détaché*, legaato ja *martelé* štrihhidega. Heliredelitest 1- ja 2-oktaviilised duurid ja mollid.

Muusikalise dünaamika ja erinevate karakterite teostamise elementaarsed oskused.

Õpitud štrihhide nimetuste ja dünaamikamärkide tundmine.

Esinemiste kord

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.

Nõuded taseme lõpul.

I taseme lõpetab hindeline arvestus. Esitada 2 erineva iseloomuga muusikapala või osa suurvormist.

Näitlik valik suurvormidest:

O. Rieding Kontsert h-moll Op.35

F. Kuchler Kontsert G-duur Op. 11

G. F. Händel Variatsioonid A-duur

II tase

2 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Erialatundidele lisandub ansambli- või orkestritund.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

Mäng I, II, III positsioonis koos positsioonivahetustega. Tutvumine topeltnootide, akordide ja trillerite mängimisega. Štrihhidest: *détaché*, legaato, *martelé*, tutvumine *staccato* ja *spiccato*ga.

Vibraato õppimine. Heliredelid erinevates positsioonides ja positsioonivahetustega.

Muusikalise väljenduslikkuse ja tooni kujundamise arendamine.

Õpitud štrihhide nimetuste, tempo terminite ja dünaamikamärkide tundmine.

Lisategevused

III õppeaastal võimalik lisapilli valik. Soovitus osaleda keelpilli suvelaagrites. Suunata külastama kontserte ja osa võtma kooli poolt korraldatavatest ekskursioonidest.

Esinemiste kord

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.

Nõuded taseme lõpul

II taseme lõpetab hindeline eksam. Esitada osa suurvormist ja pala või 2 osa suurvormist.

Näitlik valik suurvormidest:

O.Rieding Kontsert h-moll Op.35, G-duur Op.34

F. Kuchler Kontsertiino Op.15, Op.12

A. Vivaldi Kontsert G-duur Op.7 nr.2

Ch Dancla Variatsioonid

O.Rieding Variatsioonid

F. Seitz Kontsert G-duur

A. Huber Kontserdid

N. Baklanova Kontsertiino, Sonatiin

III tase

3 õppeaastat, vajadusel 1 lisaaasta.

Suureneb koosmängu osakaal, orkestris osalemine on kohustuslik ja orkestripartiide omandamine on ka erialatundide oluline osa.

Mängutehnilised ja muusikalised oskused

Mängutehniliste võtete ja oskuste täiustamine. Tutvumine kõrgete positsioonidega. Štrihhid: *détaché, martelé, staccato, spiccato, sautillé*. 3-oktavilised heliredelid, kolmkõlad, septakordid, topeltnoodid, heliredel ühel keelel.

Iseseisva muusikalise mõtlemise arendamine. Edasine töö väljenduslikkuse arendamisel, töö dünaamika, tooni- ja fraasikujundusega.

Oluline on orkestripartiide õppimine erialatunnis.

Lisategevused

Soovitus osaleda keelpilli suvelaagrites. Suunata külastama kontserte ja osa võtma kooli poolt korraldatavatest ekskursioonidest.

Esinemiste kord

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.

Nõuded taseme lõpul

III taseme eksam on ühtlasi kooli lõpueksam. Aktiivselt orkestri töös osalenud õpilane esitab lõpueksamil osa(d) suurvormist ja kaks erineva karakteriga pala, üks teostest võib olla ansamblipala. Orkestritöös mitte osalenud õpilane esitab osa(d) suurvormist, kaks erineva karakteriga pala ja ansamblipala.

Näitlik valik suurvormidest:

Barokksonaadid

Ch. Dancla Variatsioonid

A. Vivaldi Kontserdid

F. Seitz Konterdid

O. Rieding Kontsertiinod

J. Accola, J. S. Bach, J. Haydn, Ch. Beriot, G. B. Viotti jt. kontsedid.

Õppematerjalid

Harjutused ja heliredelid:

A. Grigorjan. Heliredelid ja kolmkõlad

A.-M. Usma Iloinen viuluniekka IV-V

G. Schradieck Sõrmeharjutused

O. Ševčik Harjutused

Etüüdid ja kogumikud:

V. Jakubovskaja. Viiulimängu algkursus

K. Fortunatov. Noor viiuldaja I, II, III

Valitud etüüdid / M. Garlitski, K. Rodionov, K. Fortunatov/

Etüüdide kogumik I, II, III

F. Wohlfahrt 60 etüüdi Op.45, 74

P. Pohjola – A.M. Usma Viiulietüüdid

Ch. Dancla Etüüdid Op.68

Kogumik III-IV klassile

H. Kayser 36 etüüdi Op.20

F. Mazas Etüüdid I Op.36

J. Utkin Kogumik V-VI klassile

R. Kreutzer 42 etüüdi

I. Tivik Liisa viulivihik

Palade kogumikud:

R. Rodionov. Viiulimängu algõpetus

A. Grigorjan. Viiulimängu algõpetus

I. Tivik. Väike viulimängija

I. Tivuk Johannese viulivihik

M. Garlitski. Samm-sammult

Kogumik I- II klassile / M. Garlitski, K. Rodionov, J. Utkin, K. Fortunatov/

T. Kopli Viiuliaabits

E. Vain Päkapikk

M. Järvelä. Näpparimusaa I, II

A.-M. Usma. Iloinen viuluniekka I, II

S. Suzuki. Violin school I, II,

S. Nelson. Piece by piece I, II

S. Nelson. Stringsongs I, II, III

S. Nelson. The essential string method I-IV

E. Murray. Tunes for my violin

J. Dillion, J. Kjelland, J. O'Reilly. Strictly Strings

C. Lumsden Bow strokes

Võru Muusikakooli süvaõppe viiuli õppekava
Bornemann Väike Paganini
G. Szilvay
E. Bogren
P. Rolland *Young String in action*
H. Taks Sõbraga koos
A. Holzer-Rhomberg *Fiedel Max*

6/8

Suurvormid:

O. Rieding Kontsert h-moll Op.35
F. Kùchler Kontsert G-duur Op. 11
G. F. Händel Variatsioonid A-duur
O. Rieding Kontsert h-moll Op.35, G-duur Op.34
F. Kùchler Kontsertiino Op.15, Op.12
A. Vivaldi Kontsert G-duur Op.7 nr.2
Ch. Dancla Variatsioonid
O. Rieding Variatsioonid
F. Seitz Kontsert G-duur

A. Huber Kontserdid
N. Baklanova Kontsertiino, Sonatiin
Barokksonaadid
Ch. Dancla Variatsioonid
A. Vivaldi Kontserdid
F. Seitz Konterdid
O. Rieding Kontsertiinod
J. Accolay, J. S. Bach, J. Haydn, Ch. Beriot, G. B. Viotti jt. Kontsedid

Õppeaine programm B-suund:

Vaata Võru Muusikakooli tavaõppe viiuli õppekava punkt 3.1. Õppeaine programmi

3.2. Õppeaine nimetus: SOLFEDŽO

Vaata Võru Muusikakooli süvaõppe akordioni õppekava punkt 3.2. Solfedžo

3.3. Õppeaine nimetus: MUUSIKALUGU

Vaata Võru Muusikakooli süvaõppe akordioni õppekava punkt 3.3. Muusikalugu

3.4. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Maht tundides: I tase 2. aasta – 1 rühmatund; II tase – 1 rühmatund, III tase – 2 rühmatundi nädalas

Õpetuse eesmärgid:

Koosmusitseerimine annab oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“. Koosmusitseerimine arendab rütmitunnet, oskust nooditeksti lugeda, võimet jälgida eesmängijat või dirigenti. Orkestris ja ansambelis mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut, et ka vähese mänguoskusega õpilastes tekitada suuremat huvi muusika vastu.

Orkestri või ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada.

Koosmusitseeerimise arendamisega saame kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust. Ansamblipalad ilmestavad kontserdikavu ning koosmängu ajal tunnevad õpilased end laval kindlamini.

Dirigendi kui ka ansambli juhendaja ülesandeks on leida üles need punktid, mis õpilasi motiveerivad. Näiteks tuleks meeles pidada, et õpilane teeb heal meelel seda, mis talle tundub huvitav ja meeldiv (repertuaar). Eeskujuks on ikka õpetaja meeldiv mäng või huvitavalt ja innustunult läbiviidud orkestritunnid. Heaks ajendiks on kindlasti musitseeerimine koos õpetajaga. Õpilasi tuleks kiita ja esile tõsta. Motiveerivad võivad olla ka edukad kontserdid.

Õppeaine programm:

Ansamblimäng on koosmusitseeerimise vorm, mida saab harrastada igal tasemel õpilane.

Ansamblimänguga võib alustada juba esimesel õppeaastal. Lihtsaid laulukesi saab algaja saata lahtistel kehtel *pizzicato* või *arco*.

Vastavalt võimalustele saab kasutada ansambli erinevaid koosseise: nt kaks viiulit, viiul ja alt, viiul ja tšello jne. Algaja mängija ansamblipartneriks on õpetaja või vanema klassi õpilane.

Heaks materjaliks on rahvalaulud, kus lahtistel kehtel G D A on S-T-D funktsioon D-duuris, D A E kehtel S-T-D funktsioon A-duuris. Saatepartiis saab kasutada lihtsaid rütme ja ka pause.

Raskusastmelt võiksid järgneda lihtsad kaanonid. Kaanoneid võib mängida juba suurema arvu õpilastega, kes õpiksid niimoodi kuulama kolme-nelja instrumendi kooskõla. Koosmängus täpsustub intonatsioon ja areneb rütmiline. Kaanoneid e keerdlaule võib leida koolilaulikutest.

Näiteks R. Pätsi «Lemmiklauliku» IV, V, VI osa. Kaanoneid saab vajadusel seada algaja õpilase jaoks mugavamasse helistikku.

Ansambliklassis saab kasutada kõike erialatunnis õpitud. Ansambli repertuaar peab olema õpilasele jõukohane ja aitama kaasa erialasele arengule. Repertuaari raskuste, selle õppimise kiirus ja esituse väljenduslikkus sõltub iga õpilase individuaalsest võimekusest. Ansamblitunnis õpitakse noodist lugemist, täpset rütmi, põhištrihhide kasutamist, mis on korrektse ansamblimängu alus. Kasutada võib tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jne.

I ja II tase

Ansamblimäng peab andma kogemusi koosmusitseeerimiseks, oskuse kuulata kaas- või eesmängijat, arendama rütmilist. II taseme lõpus peaks õpilane vabalt lugema noodist lihtsaid rütmikombinatsioone 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8 taktimõõdus, teadma mõisteid *tutti*, *da capo* *al Fine*, *con sordino*, *pizzicato*, *arco* jne). Tähelepanu tuleb pöörata ka ühtsele dünaamikale.

III tase

III taseme repertuaar on valdavalt kolme- ja enamahäälneline.

Edasijõudnud õpilased võiksid tutvuda ka kvartetimänguga (kaks viiulit, viola, tšello).

Violapartiid on võimalik kohandada ka III viiulile, tšellopartiit violale.

Repertuaaris võivad esineda pidevate keerukamad variandid, sünkoobid.

Ansamblimängu arendamine III tasemes on eriti oluline, kuna see annab eelsoodumuse tegelda muusikaga orkestrites ja ansambrites ka pärast õpingute lõpetamist muusikakoolis.

Repertuaar

Repertuaarivalikus on kasutatud seda materjali, mis on koostajatel käepärast olnud. Oma ansambli jaoks saab aga palju ise seada, kasutades repertuaari kogu muusikaliteratuurist.

Kogumikud:

K. Fortunatov. Noor viiuldaja I. (Moskva 1978)

Võru Muusikakooli süvaõppe viiuli õppekava
K. Fortunatov. Noor viiuldaja II. (Moskva 1963)

8/8

Viiuliansamblid. (Kiiev 1980)

Ansambli «Noor viiuldaja» 3. väljaanne. (Moskva 1978)

S. Suzuki. Violin School I, II.

Tunes For My String Orchestra. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20756)

Sheila M. Nelson. Easy Duets For Violin Groups To Sing And Play. Pairs. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Technitunes. (© 1982 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

Sheila M. Nelson. Trios. (© 1980 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20432)

M. Bang. Gingham Books. Graded Ensemble Music. Two Violins With Piano Accompaniment. (U.S.A. 1936)

K. A. Hermann. Duod ja triod. Viiulimänguõpetus. Laulu ja mängu lehtedest

Vanema astme repertuaarivalik

K. Fortunatov. Noor viiuldaja. (Moskva 1966)

Viiuliansamblid. (Leningrad 1974)

Viiuliansamblid. (Kiiev 1981)

Mozart. 16 Duos. (© 1979 by Editio Musica, Budapest. Z. 2451)

Tunes For My String Quartet. (© 1983 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H)

More Tunes For My String Orchestra (kvartett + bass). (© 1987 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20811) arr. Sheila M. Nelson.

Mixtunes I From Six Little Duets For Violin (Or 2 Violins) And Piano op 8. (© 1986 by Boosey & Hawkes Music Publishers Ltd. B&H 20760)

Populaarne muusika. Seaded viiuliansamblile. (Leningrad 1972)

J. Townsend. The Circus Comes To Town. (London 1981)

Palad viiuliansamblile. (Leningrad 1988)

3.5. Õppeaine nimetus: LISAPILL

Vaata Võru Muusikakooli süvaõppe akordioni õppekava punkt 3.5 Lisapill

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.